

Zoek zingeving niet in de diepte, maar in de flinterdunne breedte

Leven in het

NU

Een filosofische zoektocht

TOM HANNES

[Tanny Dobbelaar](#) 26 juni 2019, 1:00

De Belgische Tom Hannes (1970) heeft een gesprekspraktijk voor psychische, existentiële en professionele begeleiding, aldus zijn website. Eerder publiceerde hij 'Zen of het konijn in ons brein' en 'Een kleine meditatiegids'. In zijn boek schrijft hij dat hij aan verschillende universiteiten filosofie heeft gestudeerd.

Zowel in westerse filosofieën als in Zenboeddhisme vind je richtlijnen voor het goede leven, maar ze verschillen op een aantal punten wezenlijk. Hannes noemt de lessen van het Zenboeddhisme, zoals het leven in het moment, en het accepteren dat alles verandert en voorbijgaat een vorm van 'dundenken', van 'flinterdundenken' zelfs. Daartegenover stelt hij de vooral westerse neiging om diepgang te zoeken, zoals de kern van het ware zelf, een zinvol en goed leven. Hoe verhouden die twee zich tot elkaar?

Hannes contrasteert die twee stromingen eerst als 'dieptedenken' versus 'dundenken'. Dat dieptedenken kenmerkt zich door drie vooronderstellingen: dat er achter de empirische ervaringen een absolute waarheid schuilt (1), dat die waarheid ook veel waardevoller is dan de alledaagse ervaring (2). En dat dit gevolgen heeft voor wat je zingeving noemt: 'Ons leven wordt waarachtiger en waardiger als we toegang krijgen tot die dieptewaarheid (3).

Pompidomfilosoof

In de geschiedenis van de filosofie vanaf de oude Grieken tot het heden vindt Hannes filosofen die hij karakteriseert als ofwel dieptedenkers of wel flinterdunheidsdenkers. Voorbeelden? Plato is een dieptedenker omdat hij achter alledaagse verschijnselen een eeuwige waarheid veronderstelde, Aristoteles hield zich volgens Hannes bij de empirie en behoort dus bij de flinterdundenkers. Aristoteles hoort bij de vijf 'pioniers van de flinterdunheid', net als de Griekse tragedieschrijvers, Prediker, Epicurus en ... Siddharta ofwel de Boeddha.

Wie diepgang voorwendt, maar eigenlijk bullshit verkoopt, heet bij Hannes een 'pompidomfilosoof', die aan 'pompidomrechtvaardiging' doet of in een 'pomidomillusie' gelooft.

Na vierhonderd pagina's formuleert Hannes zijn filosofie van de flinterdunheid. Wie zingeving zoekt, zou 'de kern uit de wereld moeten halen', waarmee hij zoiets bedoeld als: begrijpen dat het ware zelf, de waarheid, het diepste verlangen eenvoudigweg niet bestaan. Alles in het leven is onaf en onvolmaakt. Daarom zou je zingeving niet in de diepte maar in de breedte moeten zoeken.

Opvallende passage

'Breed worden in plaats van diep willen zijn betekent de vele sets van polen in ons leven zien en telkens beide kanten ontwikkelen. In het besef dat ze elkaar nodig hebben om gezond te zijn. Om te groeien én om ons en onze wereld van dienst te zijn.'

Redenen om dit boek niet te lezen

Wie denkt dat filosofie iets anders is dan zingeving, krijgt volop de gelegenheid zich te ergeren aan dit boek. Dat het een diepere structuur mist, wordt gemaskeerd door talloze

indelingen, zoals: vijf ‘ontbeddingen van het dieptedenken’, drie grote meesters van het wantrouwen (Nietzsche, Freud, Marx), vijf mogelijkheden om met de ‘informatie-tsunamisering’ om te gaan, zeven existentiële uitdagingen, acht soort nihilisme, twaalf nieuwe werken van Hercules - de tragische held die aarzelt tussen genot en deugd en voor Hannes als rolmodel fungeert.

De vele zelfbedachte termen kunnen overigens ook een bron van ergernis zijn. Dat geldt evenzeer voor de talloze volstrekt particuliere mededelingen van de auteur. Waarom wil een lezer weten dat Hannes’ moeder diens eerste Hercules-boekje bij De Slegte kocht, dat die ene professor zo charmant was, of dat hij als kind op vakantie naar Frankrijk ging? Een filosoof van de flinterdunheid had ook dit boek wat dunner kunnen maken. Dan was het lezenswaardiger geworden, zonder dat het aan inhoud had ingeboet.

Redenen om dit boek wel te lezen

Als je in filosofie zoekt naar antwoorden op zingevingsvragen, dan kan dit boek wel goede aanknopingspunten bieden. Bovendien bevat het soms haarscherpe observaties, bijvoorbeeld over de westerse basale opvatting dat individuen zichzelf in de kern niet ‘oké’ vinden en vaak aan eindeloze zelfkritiek doen.

*Tom Hannes,
Leven in het nu,
Uitgeverij Polis; 448 blz. € 25,00*